

گردشگری و تنوع زیستی

دستیابی به اهداف مشترک برای رسیدن به پایداری

فرحناز ابراهیمی

کارشناس ارشد گردشگری و محیط زیست

عنوان و نام پدیدآور : گردشگری و تنوع زیستی : دستیابی به اهداف مشترک برای رسیدن به پایداری / [سازمان جهانی گردشگری] ترجمه فرحناز ابراهیمی.
 مشخصات نشر : تهران: جهاد دانشگاهی، واحد تهران، ۱۳۹۳.
 مشخصات ظاهری : ۱۱۲ ص.: مصور، جدول، نمودار .
 شابک : 978-600-133-115-2
 وضعیت فهرست نویسی : فیبا
 یادداشت : عنوان اصلی: Tourism and biodiversity: achieving common goals towards sustainability,[2010]

یادداشت : نمایه .
 عنوان دیگر : دستیابی به اهداف مشترک برای رسیدن به پایداری
 موضوع : گردشگری -- جنبه‌های زیست محیطی
 موضوع : تنوع زیستی -- حفاظت
 موضوع : گردشگری زیست محیطی
 موضوع : ترجمه پایدار -- جنبه‌های زیست محیطی
 شناسه افزوده : ابراهیمی، فرحناز، ۱۳۵۶ -
 شناسه افزوده : سازمان جهانی گردشگری
 شناسه افزوده : World Tourism Organization
 شناسه افزوده : جهاد دانشگاهی، واحد تهران
 رده بندی کنگره : G ۱۵۶/۵/ک۱/ک۲ ۱۳۹۳
 رده بندی دیویی : ۴۷۸/۱/۳۳۸
 شماره کتابشناسی ملی : ۳۵۵۵۳۳۸

گردشگری و تنوع زیستی - دستیابی به اهداف مشترک برای رسیدن به پایداری

مترجم: فرحناز ابراهیمی
 ویراستار: فرحناز ابراهیمی، ابراهیم بیگدلی
 ناشر: انتشارات جهاد دانشگاهی واحد تهران
 طراح جلد: هما تقی دودانگه
 صفحه‌آرایی: قاسمی (رها)
 ناظر چاپ: احمد آرش
 لیتوگرافی: زاویه نور
 چاپ و صحافی: موسسه چاپ و صحافی شریف
 شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
 قیمت: ۶۵۰۰۰ ریال

نوبت چاپ: اول - پاییز ۱۳۹۳

ISBN: 978- 600- 133-115 - 2

شابک: ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۱۳۳ - ۱۱۵ - ۲

<http://nashr.jahat.ir>

نشانی: تهران - صندوق پستی ۱۸۶-۱۳۱۴۵

en.jahat@gmail.com

تلفن: ۶۶۴۱۸۴۹۹ - تلفکس: ۶۶۹۵۴۳۶۸

تلفن مراکز پخش: ۶۶۴۹۰۷۴۰ - ۶۶۴۹۰۷۴۲

این اثر، مشمول قانون حمایت مولفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است. هر کس تمام یا قسمتی از

این اثر را بدون اجازه مولف یا ناشر تکثیر و کپی برداری نماید مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

«ویزگیهم و یعلمهم الکتاب و الحکمة»

مقدمه ناشر

ایران امروز در اشتیاق توسعه و استقلال گام‌های محکم و استواری برمی‌دارد. همه روزه در گوشه و کنار میهن ما جوانه‌های خودکفایی علمی و فنی رخ نموده و با عنایت و یاری خداوند متعال و در سایه تلاش و کوشش جامعه علمی و دانشگاهی حرکت به سوی مرزهای دانش شتاب بیشتری به خود می‌گیرد. خدای را شکر می‌گوییم که این فرصت را ارزانی ما داشته است تا گام‌هایی هر چند کوچک در راه رشد و نشر دستاوردهای علمی و فرهنگی کشور برداریم، باشد تا با یاری خداوند منان و در پرتو همت اندیشمندان، نویسندگان، مترجمان و متخصصان مؤمن و متعهد بتوانیم نظام مقدس جمهوری اسلامی را در تحقق اهداف خدا یاری رسانده و دین خود را به انقلاب اسلامی و خون شهدای عزیز ادا کنیم.

انتشارات جهاد دانشگاهی دانشگاه تهران در راستای وظایف خویش و به منظور نیل به اهداف علمی- فرهنگی نظام جمهوری اسلامی مبادرت به انتشار آثار ارزشمند و مورد نیاز علمی و دانشگاهی می‌نماید. در این راه از کلیه اساتید، پژوهشگران و صاحبان قلم و اندیشه دعوت به مشارکت و همکاری می‌گردد.

فهرست مطالب

مقدمه ناشر	۵
سخن مترجم	۱۱
مقدمه و سپاسگزاری	۱۳
۱. مقدمه	۱۵
۱.۱ گردشگری و تنوع زیستی	۱۵
۱.۲ پاسخ‌های سازمان ملل به چالش‌های زیست‌محیطی	۱۹
۱.۳ نوآوری‌های جهانی در زمینه گردشگری و تنوع زیستی	۲۲
۲. ارزش تنوع زیستی برای گردشگری	۲۵
۲.۱ درک ارزش اقتصادی تنوع زیستی برای گردشگری	۲۸
۳. تاثیرگذاری‌های گردشگری روی تنوع زیستی	۳۱
۳.۱ اثرگذاری‌های منفی	۳۱
۳.۲ اثرگذاری‌های مثبت	۳۵
۴. تنوع زیستی و گردشگری پایدار	۴۱
۴.۱ دستورکارهای CBD در زمینه تنوع زیستی و توسعه گردشگری	۴۵

۵. نقش گردشگری در حفاظت از تنوع زیستی ۴۹
- ۵.۱ هدف تنوع زیستی در سال ۲۰۱۰ و پس از آن ۵۰
- ۵.۲ بررسی اقتصاد بوم سازگانها و تنوع زیستی (TEEB) ۵۶
- ۵.۳ اجرای راه‌حل‌های پیشنهاد شده TEEB ۶۶
۶. پیوند بین گردشگری، فقرزدایی و تنوع زیستی ۷۳
۷. توصیه‌هایی در زمینه عملکرد دولت‌ها، سازمان‌های بین‌المللی، بخش خصوصی گردشگری و سازمان‌های مردم‌نهاد در مورد تنوع زیستی و گردشگری ۸۵
۸. نتیجه ۹۵
- ۹۷ فهرست جدولها، کادرها و نمودارها ۹۷
- ۹۸ پیوست ۱ جورشناسی خدمات بوم سازگانها ۹۸
- ۱۰۰ پیوست ۲ تاثیرگذاری‌های گردشگری روی محیط زیست و تنوع زیستی ۱۰۰
- ۱۰۳ پیوست ۳ دوازده هدف برای گردشگری پایدار ۱۰۳
- ۱۰۴ پیوست ۴ پروژه‌های ST-EP در ارتباط با گردشگری بر پایه تنوع زیستی ۱۰۴
- ۱۰۶ پیوست ۵ سازوکارها و اصول ST-EP برای پیگیری فقرزدایی از راه گردشگری ۱۰۶
۹. خواندنی‌های بیشتر ۱۰۸
۱۰. علامت‌های اختصاری ۱۱۱

سخن مترجم

آنچه که کشور ایران را در رتبه پنجم جهان از نظر جاذبه‌های طبیعی قرار داده است وجود توان و ظرفیت فراوان طبیعی از جمله تالاب‌های بین المللی، جنگلهای زیبای رشته کوههای البرز و زاگرس، بیابانها و کویرهای پهناور در بخش مرکزی، بوم سازگان (اکوسیستم)های آبی مختلف، کوهستان‌ها و غارها، پارک‌های ملی و مناطق حفاظت شده و تنوع بسیار بالای گونه‌های گیاهی و جانوری است. اما این مسئله همواره وجود دارد که چرا از این توان و ظرفیت آن گونه که باید و شاید استفاده نشده است و چرا هنوز فرهنگ طبیعت گردی آن گونه که شایسته است در بین مردم ایران ترویج و جایافتاده است، به طوری که اگر در منطقه‌ای طبیعت گردی رواج داشته باشد، بیشتر جنبه تخریبی به خود گرفته و می گیرد و همین امر باعث شده تا کشور ایران در بین محیط زیست‌های در معرض تهدید جهانی نیز رتبه منفی بالایی داشته باشد. به نظر می‌رسد تا کنون راهبرد جامع و مشخصی در ایران به منظور توسعه طبیعت گردی پایدار تدوین نشده است. این راهبرد می‌تواند شامل شناسایی توان و ظرفیت طبیعت گردی و برنامه ریزی اصولی در این زمینه، معکوس کردن روند تخریب منابع زیست محیطی و نیز هماهنگی با سازمان‌های مربوط در جهت حفظ و بهبود وضع موجود و در نهایت توسعه و پایداری باشد تا بتواند علاوه بر حفظ و حراست از ارزش‌های طبیعی موجب ارتقای فرصتهای اقتصادی، اشتغال زایی و فقرزدایی در میان جامعه‌های بومی نیز بشود.

نویسنده این کتاب قصد داشته است تا با بررسی رابطه گردشگری و تنوع زیستی به نقش گردشگری در حفاظت از تنوع زیستی و نقش متقابل آن به عنوان منبع غنی اقتصادی برای رونق بخشیدن به صنعت گردشگری بپردازد. در بخشی از این کتاب به بررسی اقتصادی بوم

سازگان‌ها و تنوع زیستی (TEEB) پرداخته شده است. در بخش دیگر تاثیرگذاری‌های مثبت و منفی گردشگری روی تنوع زیستی توضیح داده شده است و در نهایت عملکردهای سازمان‌های دولتی و غیردولتی مربوط در زمینه تنوع زیستی و گردشگری پایدار تبیین شده است. همچنین این کتاب با ارائه نمونه‌هایی از طرحهایی که توسط سازمان جهانی گردشگری در سازمان ملل متحد (UNWTO) در گوشه و کنار جهان اجرا شده است، راه را برای مدیران و مسئولان مربوط در صنعت گردشگری به منظور رسیدن به توسعه گردشگری پایدار گشوده است. در واقع هدف از ترجمه این کتاب ارائه الگوهای موفق توسعه طبیعت گردی پایدار برای دست اندرکاران این صنعت است. مدیران صنعت گردشگری می‌توانند با بازبینی پروژه‌های موفق گردشگری در کشورهای در حال توسعه و نوآوری‌های جهانی در زمینه گردشگری و تنوع زیستی، به اصولی قابل تعمیم در پهنه‌های گردشگری ایران دست یابند. هر چند در این کتاب مثال‌هایی از جای جای جهان آورده شده است که دارای فرهنگ‌های بسیار متفاوتی از فرهنگ بومی ما هستند، اما این هنر مسئولان است که استفاده از این الگوها و نوآوری‌ها را بر پایه باورها، آداب محلی و فرهنگ اسلامی ایرانی کشورمان مورد بهره‌برداری قرار دهند.

این مجموعه می‌تواند الگوی قابل استفاده‌ای برای پژوهشگران حوزه مدیریت گردشگری و محیط زیست و سیاست‌گذاران و کلیه دست اندرکاران صنعت گردشگری کشور باشد. امید است در سالی که به نام اقتصاد و فرهنگ نامگذاری شده است این مجموعه در ارتقای فرهنگ گردشگری، حفظ محیط زیست و منابع طبیعی تجدید شونده و نیز کمک به رشد و پایداری اقتصاد کشور موثر و سودمند باشد.

مترجم در گزینش معادل فارسی واژه‌ها حسب مورد از مجموعه کتابهای "فرهنگ نوین کشاورزی و منابع طبیعی" فرهنگستان علوم جمهوری اسلامی ایران استفاده کرده است.

فرحناز ابراهیمی

تابستان ۱۳۹۳